

## **FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 5/2012 rd**

### **Statsrådets redogörelse om ramar för stats- finanserna 2013—2016**

*Till finansutskottet*

#### **INLEDNING**

##### **Remiss**

Riksdagen remitterade den 12 april 2012 statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2013—2016 (SRR 1/2012 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten får lämna utlåtande till finansutskottet.

##### **Sakkunniga**

Utskottet har hört

- inrikesminister Päivi Räsänen
- avdelningschef, statens arbetsmarknadsdirektör Teuvo Metsäpelto och konsultativ tjänsteman Arto Salmela, finansministeriet
- biträdande chef, konteramiral Matti Möttönen, planeringsdirektör Sanna Heikinheimo, regeringsråd Riitta Koponen, regeringsråd Tarja Oksanen och ekonomidirektör Jukka Aalto, inrikesministeriet
- polisöverdirektör Mikko Paatero, Polisstyrelsen
- biträdande direktör Reijo Vuorento, Finlands Kommunförbund
- kommundirektör Marko Korhonen, Lapinlahden kommun

- ekonomidirektör Patrik Marjamaa, Vanda stad
- förhandlingschef Kristian Karrasch, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- ordförande Antti Palola, Löntagarorganisationen Pardia rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- undervisnings- och kulturministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- dataombudsmannen Reijo Aarnio
- Nödcentralsverket
- Migrationsverket
- centralkriminalpolisen
- rörliga polisen
- skyddspolisen
- Krishanteringscentret
- tullstyrelsen
- Polisinrättningen i Helsingfors
- Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry
- Finlands Polisorganisationers Förbund rf.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Motivering*

#### *Kommunekonomin*

Den allmänna ekonomiska utvecklingen avspeglar sig i den offentliga ekonomin och den vägen också i kommunekonomin. Enligt redogörelsen försämras utsikterna för den kommunala ekonomin 2012 och under ramperioden 2013—2016 när ökningen i inkomster avtar. Samtidigt innebär den åldrande befolkningen ett fortsatt växande utgiftstryck på den kommunala ekonomin. Kommunernas och samkommunernas omkostnader beräknas öka med i snitt 4,1 % under ramperioden. Man räknar med att antalet anställda håller sig på samma nivå som 2011, vid 459 000 personer, och att den kalkylerade ökningen i det demografiskt betingade servicebehovet ska kunna tillgodoses genom köptjänster. Investeringarna beräknas ligga på en hög nivå på grund av renoveringar, nyinvesteringar i tillväxtcentra och den pågående omstruktureringen av kommunal sektor.

Det skärpta läget inom kommunekonomin innebär risk för fortsatt skuldsättning och ett ökat tryck på att höja kommunalskattesatsen. För att trygga en stabil kommunekonomi och för att nödvändiga investeringar ska kunna göras utan fortsatt upplåning krävs det att omkostnadsökningen håller sig inom gränserna för inkomstutvecklingen. Den åldrande befolkningen utövar ett fortsatt växande tryck på samhällsekonomin och kommunekonomin och bevisar med all önskvärd tydlighet hur nödvändigt det är med reformer som höjer basservicens produktivitet.

Att stabilisera den offentliga ekonomin är en stor utmaning i tider av sämre ekonomisk tillväxt än i genomsnitt. Kommunerna är en del av den offentliga ekonomin och vid sidan av staten en viktig aktör när det gäller att få balans i ekonomin. Med hänsyn till det ekonomiska läget och hållbarhetsunderskottet är det motiverat att kommunerna är med och balanserar upp de offentliga finanserna, anser utskottet. Samtidigt är det viktigt att kommunerna utan att riskera tillgången till basservice fortfarande försöker för-

bättra den offentliga servicens effektivitet och resultat.

Regeringen utfäste sig i sitt program att vidta åtgärder för att balansera upp statsekonomin och sänkte följaktligen i början av 2012 temporärt procentsatsen för statsandelar till kommunal basservice. Effekten för statens utgifter är 631 miljoner euro per år 2012—2015 (lag 1510/2011). Statsandelarna till kommunal basservice minskar dessutom genom en annan sparåtgärd som regeringen fattat beslut om. Den kommer att vara 125 miljoner euro 2013, 250 miljoner euro 2014 och 500 miljoner euro 2015. Också den här statsandelen minskas genom en sänkt procentsats och drabbar kommunerna med ett lika stort belopp per invånare. Minskningen är 23,26 euro/invånare 2013, 46,53 euro/invånare 2014 och 93,06 euro/invånare 2015. Enligt regeringsprogrammet och det som beslutades vid ramförhandlingarna kommer finansieringen av statsandelarna till undervisnings- och kulturministeriet också att minska.

Kommunerna får lov att anpassa sin verksamhet till de krympande statsandelarna. För att systemet ska fungera är det ändå väsentligt att statsandelen till kommunal basservice minskas genom ändring av procentsatsen, för då ökar kommunens egenfinansiering med lika många euro per invånare och får lika stor effekt i euro per invånare för varje kommun. Effekten av en kommunalskatteprocent varierar från kommun till kommun och kan vara nästan fyrfaldig beroende på storleken på kommuninvånarnas inkomster.

De skattebeslut för 2013—2016 som togs vid ramförhandlingarna inverkar i första hand på statens skatteinkomster. Men en del av dem kommer också att ha direkt eller indirekt höjande eller sänkande effekter för kommunernas skatteinkomster. Kommunernas skatteinkomster förväntas öka med i snitt 3,7 % per år under ramperioden. Kommunalskatteintäkterna beräknas i sin tur öka med i snitt 4,2 % per år. Statsandelarna utgår från ett antagande om kompensation för skattebortfall som sänks i motsvarighet till nettoförändringen i skattegrunderna och

därmed inverkar de förändrade skattegrunderna inte på kommunernas inkomster totalt sett. Enligt utredning kommer förändringarna i skattegrunderna inte heller att inverka på enskilda kommuners inkomster, eftersom effekten av dem sedan 2010 har jämnats ut till noll i varje kommun.

Utskottet ser positivt på att regeringen vill stärka kommunernas skatteunderlag. Utdelningen av samfundsskatten har höjts med fem procentenheter och förlängs till 2014 och 2015. Det ökar kommunernas samfundsskatteintäkter med omkring 270 miljoner euro enligt nivån 2014 jämfört med beräkningarna i basserviceprogrammet i oktober 2011. Dessutom ska intäkterna av avfallsskatten styras till kommunerna. Utskottet har tagit del av en kalkyl som visar att detta kan ge kommunerna skatteinkomster på ca 90 miljoner euro per år. Hur pengarna ska transfereras till kommunerna måste undersökas närmare.

Enligt rambeslutet ska det undersökas om nedre gränserna för fastighetsskatten behöver höjas. På finansministeriet pågår dessutom ett projekt för att klarlägga bl.a. om grunderna för värdering av fastighetsskatten behöver ses över och skatteunderlaget breddas och om fastighetsuppgifterna är uppdaterade. Utskottet har också sett på vissa fastighetsskattefrågor (FvUB 7/2011 rd) och menar att undersökningarna behövs.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att det föreslås åtgärder i rambeslutet som både ökar och minskar kommunernas utgifter. På det hela taget bedöms det att de statliga åtgärderna höjer kommunernas utgifter relativt lite under ramperioden. Enligt basserviceprogrammet är ökningen 21 miljoner euro 2013, 27 miljoner euro 2014, 20 miljoner euro 2015 och 65 miljoner euro 2016. Bedömningarna av åtgärdernas effekter preciseras senare när det är dags att bereda respektive års budget. Det är möjligt att effekterna varierar från kommun till kommun bl.a. på grund av den demografiska strukturen. Mest ökar utgifterna för utveckling av social- och hälsovårdstjänsterna.

Det är viktigt med balans och förutsebarhet i kommunernas uppgifter och finansieringen av

dem, framhåller utskottet. I dagens ekonomiska läge bör man förhålla sig mycket restriktivt till nya uppgifter för kommunerna. Kommunerna bör inte ges nya uppgifter och de uppgifter de nu har bör inte utvidgas utan att staten i linje med regeringsprogrammet deltar i finansieringen av dem med mer än hälften av de faktiska kostnaderna. De kostnadseffekter som eventuella ändringar i uppgifterna för med sig bör bedömas noggrant enligt principerna för god lagberedning. Dessutom är det viktigt att se till att reformerna följs upp.

I regeringsprogrammet aviseras en kommunreform som ska ta tag i de stora frågorna i kommunekonomin. Målet är en livskraftig kommunstruktur som bygger på starka primärkommuner. I kommunreformen ingår också en översyn av statsandelssystemet och en totalreform av kommunallagen. Regeringens kommunreform bör genomföras för att kommunerna ska kunna garantera invånarna tillgång till tjänster enligt basserviceprogrammet. Det är minst lika viktigt att det som skrevs ner vid ramförhandlingarna om att man ska gå igenom kommunernas uppgifter och göra det regelverk som styr kommunernas verksamhet flexiblere fullföljs omgående.

### *Polisen*

Förvaltningsutskottet ser positivt på att polisen genom rambeslutet får mer pengar än i det tidigare beslutet för att balansera upp sin ekonomi och säkra den operativa kapaciteten. År 2013 är tillskottet 12,0 miljoner euro, år 2014 23,1 miljoner euro och 2015 respektive 2016 30,1 miljoner euro.

Utom att polisen får ett extra anslag ska den enligt ramarna balansera upp sin ekonomi genom åtgärder som sänker utgifterna med totalt 35 miljoner euro 2016. Något över 20 miljoner euro sparas in genom att dra ner på personalen i enlighet med effektivitets- och resultatprogrammet. I det här sammanhanget vill utskottet ändå poängtera att resultat- och effektivitetsprogrammet inte ställer några bindande krav på hur många årsverkerna maximalt får vara. Därmed kan antalet årsverken vid ämbetsverken också öka inom ramen för anslagen. Det avgörande i

fortsättningen är om det mål i euro som angetts i ramförordandet uppnås eller inte.

Bland andra anpassningsåtgärder som polisen får ta till kan nämnas att förbättra lokaleffektiviteten, se till att den avgiftsbelagda verksamheten motsvarar kostnaderna och att utnyttja utomstående finansiering i utvecklingsprojekt. Produktiviteten i polisförvaltningen ska förbättras genom satsningar på informationssystem, som systemet Vitja för styrning av polisens verksamhet, elektroniska tjänster och automatisk trafikkontroll.

Det beräknas att polisen behöver något färre anställda efter att anpassningsåtgärderna har genomförts och anslagen höjts. Enligt rambeslutet ska det så vitt möjligt dras ner på antalet andra polisanställda än de som sysslar med fältarbete och brottsutredning.

Utskottet har i många sammanhang poängterat att det behövs en politiskt bindande långsiktig plan för personella resurser och finansiering som utgår från polisens uppgifter (t.ex. FvUU 18/2009 rd, FvUU 18/2011 rd, FvUU 21/2011 rd). I samband med den nya polislagen förutsatte riksdagen i enlighet med utskottets betänkande att regeringen utarbetar en uppdaterad långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen och att det också görs ett åtagande att efterleva den (FvUB 42/2010 rd—RP 224/2010 rd). Antalet poliser bör, som det sägs i regeringsprogrammet, befastas på minst samma nivå som 2011 för hela valperioden. Tillgången till polistjänster på minst samma nivå som nu måste garanteras i hela landet, också i glesbygden. I det här sammanhanget kan det ytterligare nämnas att det 2011 fanns 1,43 polismän per tusen capita i Finland mot 2,14 i vårt snarlika grannland Sverige.

Det har redan länge pågått en process för att utveckla polisens administrativa struktur. I den första omstruktureringsfasen (Pora I) sågs lokalpolisens struktur över. Reformen trädde i kraft i början av 2009 och i det sammanhanget minskade antalet polisinsrättningar från 90 till 24. I den andra fasen (Pora II) sågs polisens högsta ledning, länsledningen och de riksomfattande enheterna över. I det sammanhanget skildes inrikes-

ministeriets polisavdelnings strategiska och Polisstyrelsens operativa uppgifter åt. Ändringen trädde i kraft i början av 2010.

Inrikesministeriet tillsatte den 12 april 2012 ett projekt för fortsatt utveckling av polisens administrativa struktur (Pora III). Målet är att höja polisens effektivitet i ett läge där resurserna fortsatt krymper och kunna garantera att den interna säkerheten håller en god nivå och gallra i lednings-, stöd- och förvaltningsresurserna bland annat genom att slimma centralförvaltningen, minska antalet enheter och utveckla de operativa strukturerna. Reformen omfattar hela polisförvaltningen: lokalpolisen, de riksomfattande enheterna och Polisstyrelsen.

Utskottet konstaterade senast i samband med budgetpropositionen för 2012 att effekterna av omstruktureringen av polisförvaltningen behöver klarläggas (FvUU 21/2011 rd). Det gäller att se på hur polisens administrativa struktur eventuellt behöver vidareutvecklas utifrån polisens uppgifter, tjänster och verksamhet och sedan dra slutsatser om hur reformerna Pora I och Pora II har utfallit och vilka effekter de haft. Projektet för fortsatt utveckling följer tätt på, med hänsyn till att de föregående reformerna först nyligen har trätt i kraft. Utskottet ser med en viss oro på att projektet bland annat fått i uppdrag att förbereda förslag om att minska antalet polisinsrättningar och riksomfattande enheter innan det har varit möjligt att göra några heltäckande utvärderingar av åtgärdernas effekter inte minst för polisens effektivitet, medborgarnas tillgång till polistjänster och polisens möjligheter att sköta sina uppgifter på behörigt sätt. Dessutom befarar utskottet att projektet är för brett för att man över huvud taget ska kunna sätta sig in i alla dess delar som omfattar totalt 13 uppgifter inom utsatt tid. Den nationella projektgruppen har tid på sig bara till den 17 augusti 2012 att lämna sitt förslag till strategiska riktlinjer för Pora III.

#### *Gränsbevakningsväsendet*

Gränsbevakningsväsendet är i slutfasen av en stor omstrukturering som ska resultera i en starkt nedbantad förvaltning. Dessutom har man dragit ner på gränsbevakningsmännen i så kallade lug-

na gränsområden. Gränsbevakningsväsendet har kunnat behålla fullgod prestationsförmåga med hjälp av en reviderad övervakningsmodell som innefattar en heltäckande lägesbild och riskanalys och med hjälp av bättre övervakningsteknik och större rörlighet. Dessutom pågår ett omfattande investeringsprogram för att ersätta gamla luftfartyg, båtar och fartyg. Det är positivt att gränsbevakningsväsendet i rambeslutet tilldelas resurser för renovering och modifiering av de medeltunga Super Puma-helikoptrarna som sätts in på de mest krävande sjöräddningsuppgifterna.

De ekonomiska utmaningarna är emellertid avsevärda under ramperioden. Anslaget på Gränsbevakningsväsendets omkostnadsmoment (26.20.01) för 2016 är enligt rambeslutet omkring 2 miljoner euro mindre än i budgeten för 2011. Det betyder omkring 12 miljoner euro mindre att röra sig med. Nedskränkningarna i rambeslutet för 2013—2016 står för omkring 3 miljoner euro, sparåtgärderna i regeringsprogrammet för ca 4 miljoner euro och nedskränkningarna i tidigare rambeslut för ca 5 miljoner euro av den summan. De multipla effekterna av stegringen i kostnadsnivån och anslagsnedskränkningarna är 2016 omkring 28 miljoner euro, som motsvarar ca 13 % av anslaget på omkostnadsmomentet för 2012.

Att säkerställa en smidig och säker gränstrafik på de stora gränsövergångarna längs den sydöstra gränsen och i Helsingfors hamn och på Helsingfors-Vanda flygplats är den största kostnadshöjande faktorn. I det här sammanhanget måste också Gränsbevakningsväsendets roll och åtaganden för bevakningen av EU:s yttre gränser vägas in. År 2011 ökade trafiken vid östgränsen med ca 27 %; verksamheten har planerats utgående från att ökningen är i snitt 5 % om året. En grov uppskattning från Gränsbevakningsväsendet gör gällande att trafiken blir 1,5—2 gånger livligare på tio år. Gränsövergångsställena längs den sydöstra gränsen och i huvudstadsregionen kommer nu att förstärkas genom temporära åtgärder och gränsbevakarna i Lappland, Kajanaland och norra Karelen att göra tjänsteresor mellan dem.

Omvärldsförändringarna och den krympande anslagsramen innebär stora utmaningar för Gränsbevakningsväsendet. Det bedöms att sex av åtta internationella gränsövergångsställen vid östgränsen måste förnyas under ramperioden. Det är nödvändigt med investeringar för att hålla den beräknade tillväxten i gränstrafiken under kontroll och för att Finland ska ha beredskap för visumfrihet mellan EU och Ryssland. Dessutom behövs det fler gränskontrollörer och sådan kontrollutrustning som EU:s rättsakter kräver. Det finns en preliminär uppskattning på att Gränsbevakningsväsendet för att kunna hantera den ökande gränstrafiken vid östgränsen och i huvudstadsregionen behöver ett tillskott på totalt 10 miljoner euro under ramperioden.

Finansutskottet konstaterar i sitt betänkande om statsbudgeten för 2012 (FiUB 26/2011 rd) att konsekvenserna av den ökande gränstrafiken uppenbart inte låter sig hanteras utan bestående tilläggsanslag. Genom rambeslutet beviljas Gränsbevakningsväsendet medel för hyreskostnaderna för ombyggnad av gränsövergångsstället i Imatra och för engångsupphandling av utrustning. Medel för extra personal eller för att renovera de övriga gränsövergångsställena anvisades inte.

Förvaltningsutskottet anser att det i kommande rambeslut måste anvisas permanent tilläggsfinansiering för att tillgodose den ökade gränsövergångstrafikens behov.

#### *Nödcentralsverket*

Nödcentralsverkets omkostnadsanslag (26.30.02) ska användas både för verkets egentliga omkostnader och för att utveckla det nya informationssystemet för nödcentraler. Enligt rambeslutet är anslaget omkring 65,3 miljoner euro 2013, omkring 64,8 miljoner euro 2014, omkring 56,6 miljoner euro 2015 och omkring 51 miljoner euro 2016.

Nödcentralsverket genomgår just nu en omfattande omstrukturering som ska vara slutförd före utgången av 2015. Genom omstruktureringen minskar antalet nödcentraler från 15 till 6 fram till utgången av 2014. I det sammanhanget ska informationssystemet för nödcentraler ses

över fram till utgången av 2015. Båda reformerna förväntas höja Nödcentralverkets produktivitet. Reformernas produktivitetsfördelar framträder emellertid stegvis och syns fullt ut tidigast 2016 då reformerna har slutförts. Före det kommer nyttan fram bara delvis och det kan till och med hända att genomförandekostnaderna tillfälligt höjer verkets totalkostnader. Under finansministeriets ledning förbereds dessutom en allmän rådgivningstjänst för medborgarna som delvis kan komma att finansieras med anslag som tas från Nödcentralverket i början av 2013 och det blir en stor utmaning för Nödcentralverket.

Tidsplanen för reformerna inom Nödcentralverket bör beaktas bättre i ramarna för statsfi-

nanserna och eventuella stora sparkrav placeras i slutet av perioden. Omstruktureringen lyckas om personalen får den utbildning och har den yrkeskompetens som behövs och om medborgarna har tillgång till nödcentralstjänster. Det måste beaktas också i anslagstilldelningen. Utskottet kommer för egen del att bevaka nödcentralstreformen för att garantera medborgarnas säkerhet, den regionala och språkliga jämlikheten och personalens yrkeskompetens.

### ***Ställningstagande***

Förvaltningsutskottet föreslår

*att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.*

Helsingfors den 2 maj 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jussi Halla-aho /saf  
vordf. Maarit Feldt-Ranta /sd  
medl. Heikki Autto /saml  
Rakel Hiltunen /sd (delvis)  
Reijo Hongisto /saf  
Risto Kalliorinne /vänt  
Mika Kari /sd  
Elsi Katainen /cent

Antti Lindtman /sd  
Pirkko Mattila /saf  
Tapani Mäkinen /saml  
Markku Mäntymaa /saml  
Ulla-Maj Wideroos /sv  
ers. Lasse Hautala /cent  
Anne Holmlund /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.

## AVVIKANDE MENING 1

### *Motivering*

Kommunernas uppgifter och de finansiella medel som avsatts för dem är inte i balans. I utlåtan-  
det konstateras det att statens åtgärder i det stora  
hela beräknas öka kommunernas utgifter för de-  
ras lagfästa uppgifter relativt lite under ramperi-  
oden. Men enligt basserviceprogrammet är ök-  
ningen omkring 133 miljoner euro. För oss  
Sannfinländare är det en betydande ökning som  
försvagar kommunekonomin i ett läge där kom-  
munerna redan är hårt trängda. Därför skulle det  
vara viktigt att staten kompenserar kommunerna  
fullt ut för de nya uppgifter som förts över på  
dem. Vi hänvisar till vårt partis avvikande me-  
ning och reservation mot budgeten och lagänd-  
ringarna om kommunfinansieringen.

Regeringens planer på att dyvla över uppgif-  
ten att ta i förvar berusade på kommunerna är ett  
exempel på åtgärder som ökar kommunernas  
kostnader, eftersom de saknar för uppdraget

lämpliga transportfordon, lämpliga förvarings-  
lokaler och utbildad personal. Förslaget motive-  
ras med att inrikesministeriets förvaltningsom-  
råde därigenom kan spara pengar, men det är  
lämpligare att polisen har hand om uppgiften och  
får adekvata resurser för det.

Kommunernas skuldsättning kommer att fort-  
sätta till följd av rambeslutet och leda till en helt  
ohållbar situation och tvångssammanslagningar  
av kommuner. Det går inte att trygga basservi-  
cen till skäligen kostnader, utan trycket på att höja  
kommunalskatten kommer att vara enormt om  
inte staten kompenserar kommunerna ekono-  
miskt för de uppgifter som förs över på dem.

### *Avvikande mening*

Vi föreslår

*att finansutskottet beaktar det som sägs  
ovan.*

Helsingfors den 2 maj 2012

Reijo Hongisto /saf  
Pirkko Mattila /saf

## AVVIKANDE MENING 2

### *Motivering*

#### **Kommunerna**

##### *Kommunernas finanser*

I höstas och i den aktuella ramredogörelsen har det fattats beslut om att skära med mycket hård hand i statsandelarna, skrota systemet med utjämning av skatteinkomsterna och höja utdelningen av samfundsskatten. Det är åtgärder som diskriminerar mellan kommuner och dem som är i behov av kommunala tjänster.

Som det framhålls i utlåtandet får kommunerna lov att vidta åtgärder för att anpassa sig till de nedskurna statsandelarna samtidigt som deras självrisk ökar. Anpassningen sker genom att gallra i tjänster eller höja kommunalskattesatsen.

När det ekonomiska läget är så här instabilt är det inte förnuftigt att låta den konjunktur känsliga samfundsskatten spela en så stor roll för kommunernas finansiering och samtidigt skära i statsandelsmomentet som är den stabiliserande faktorn ur kommunernas synvinkel. Den höjda utdelningen av samfundsskatten fördelas inte jämnt mellan kommunerna. Vid utfrågningen av sakkunniga kom det fram att effekten är 6–150 euro per invånare i kommunerna.

Ingreppen i finansieringen drabbar de kommuner hårdast där invånarnas inkomster är mindre än i genomsnitt och där kommunalbeskattningen är strängare än i genomsnitt. Regeringen ökar skillnaderna i kommunalskatt mellan kommunerna genom sin kommunpolitik. Samtidigt ökar den diskrimineringen mellan kommuninvånare och äventyrar den kommunala basservicen. Grundlagsutskottet fäste i höstas allvarlig uppmärksamhet vid konsekvenserna av nedskärningarna i statsandelar och principen om s.k. finansieringsansvar som kan härledas ur grundlagen.

Det krävde då i sitt utlåtande till förvaltningsutskottet att detta i samband med ändringen av statsandelslagen tar in ett uttalande i sitt betänkande om att finansministeriets kommunavdelning bör ge akt på ändringarnas konsekvenser för kommunernas möjligheter att ordna service. En majoritet i förvaltningsutskottet beslutade mot ett uttalande.

##### *Balansen mellan kommunernas uppgifter och finanser*

I utlåtandet påtalar utskottet helt befogat balansen mellan kommunernas uppgifter och finansiering och kräver att man förhåller sig mycket restriktivt till nya uppgifter för kommunerna och att nya uppgifter inte bör tilldelas kommunerna utan att staten deltar i finansieringen av dem med mer än hälften av de faktiska kostnaderna.

Vi vill bara påpeka att man nu står i begrepp att skära betydligt djupare i kommunernas finanser än vad som står i regeringsprogrammet. Och ändå tänker regeringen pådyvla kommunerna nya förpliktelser.

Därför anser vi att kommunerna inte bör påföras nya uppgifter utan fullt finansiellt bidrag från staten för de nya och utvidgade uppgifterna.

##### *Produktivitetsutvecklingen i kommunerna*

I sitt utlåtande efterlyser förvaltningsutskottet nödvändiga reformer för att höja produktiviteten i basservicen.

Under den föregående valperioden genomförde kommunerna målmedvetet reformer av kommun- och servicestrukturen inom ramen för det så kallade Parasprojektet. Ett centralt mål var att få ner ökningen i kommunernas utgifter under fyra procentenheter. År 2009 kom man nära att lyckas och 2010 gjorde man det.

I somras avbröt regeringen projektet i förtid. Samtidigt uppmanades kommunerna avbryta alla reformer och invänta nya riktlinjer från regeringen. Nu har man slösat bort nästan ett år.



Kommunernas bokslutsuppgifter för 2011 visar att utgiftsökningen tilltog med 4,5 procentenheter. Man kan anta att utgiftsökningen inte jämnar ut sig åtminstone under de närmaste åren. Regeringen saknar samsyn inom sig om vad som gäller i fråga om kommunreformen och därför är det osäkert när reformarbetet på kommunfältet tas upp på nytt. Regeringens planer gäller dessutom i första hand kommunstrukturerna, inte hur serviceproduktionen ska bli effektivare.

#### *Kommunreformen*

Läget för kommunerna försvåras av att kommunreformen är så dåligt ledd och det har fått kommunerna att gå i försvarsposition. Deras utlåtanden om förslaget från arbetsgruppen för kommunförvaltningsstrukturen visar att de är redo att se över servicestrukturen framför allt.

Regeringens planer på storkommuner som leds av centralstäder får inget stöd hos kommunerna. Starkast är motståndet i de största stadsregionerna. Om kommunreformen genomförs genom tvångssammanslagningar blir det kaos på kommunfältet.

Vi förundrar oss över påståendet i utlåtandet att idén med kommunreformen är att ta tag i de stora frågorna i kommunekonomin. De viktigaste ministrarna i regeringen menar att man inte ens eftersträvar inbesparingar genom kommunreformen. Också experter inom kommunal sektor konstaterar att regeringens kommunreform inte förbättrar kommunekonomin.

Vi vill dessutom påpeka att kommunreformen nu genomförs i fel ordning. Mandatet till exempel för den arbetsgrupp som grunnar på kommunernas uppgifter löper ut i slutet av maj 2014. Och ändå står regeringen i begrepp att fatta beslut om en ny kommunindelning utan att veta vilka uppgifter kommunerna har hand om i framtiden.

#### *Avvikande mening*

Vi föreslår

*att finansutskottet i sitt betänkande om redogörelsen om ramar för statsfinanserna 2013—2016 beaktar det som sagts ovan.*

Helsingfors den 2 maj 2012

Elsi Katainen /cent  
Lasse Hautala /cent